

REPORTAGE Proef in de Eempolder: verjagen in plaats van doden

Met drones en laser achter de ganzen aan

Rij op een normale voorjaarsdag door de Eempolder en je ziet weilanden vol kolganzen, grauwe ganzen en brandganzen. Tienduizenden waren er vorig jaar. Op dit moment is er nauwelijks nog een gans in de polder te bekennen. Waar ze wel zijn? Niet in de Eempolder en dat is waar het Sandro Broeke en Hans Postma om gaat.

Eemdijk ■ „Zie je die paar honderd daar zitten? Moet je eens opletten...” De drone stijgt met hoog lawaai op uit de berm naast de Noord Ervenweg in de Eemneser polder, en zet brommend koers naar de ganzen een paar honderd meter verder grazend in het weiland. Luid scheldend gaan ze op de wieden om hun heil elders te zoeken. Precies de bedoeling. „Ze hebben een bloedhekel aan die drones.”

Broeke en Postma hebben namens de Faunabeheerseenheid Utrecht de leiding over een unieke proef van de provincie Utrecht in de Eempolder. Centrale vraag: kunnen we ganzen uit een gebied weg krijgen en houden zonder ze te doden? De vrijwilligers waar Broeke en Postma leiding aan geven gebruiken drones en laser. „Werkt goed. Zodra ze zo'n drone zien zijn ze weg. En in het donker met zo'n laser hetzelfde. Als ze dat groene lichtje op zich zien, schrikken ze en zodra er een opschrikt vliegen ze allemaal”, weet Postma inmiddels uit ervaring. Een overvliegende politieheliikopter werkt nog beter trouwens. „Zodra die ergens boven de horizon verschijnt, slaan in één klap alle ganzen in de hele polder op de vlucht.” Maar de hele dag een heli tussen Eemnes en Bunschoten laten cirke-

Ganzen zoeken hun heil elders.

len gaat ook weer wat ver.

Maar waarom zou je ganzen willen verjagen? Omdat ze voor heel veel schade zorgen. Ganzen komen namelijk met z'n tienduizenden. Vreten het gras op voor koeien. „Als je pech hebt blijft er van de eerste ronde maaien niets over en moet een boer voer kopen voor zijn koeien. Op basis van wat hij daaraan kwijt is wordt de schade berekend.”

Serieuze bedragen

De provincie vergoedt die, en is er dus veel aan gelegen die schade beperkt te houden. „Dan heb je het alleen in de Eempolder over 600.000 tot 700.000 euro per jaar aan schade van ganzen aan gewas, in dit geval gras”, onderstreept Broeke. „Serieuze bedragen dus.” In de Eemlandse weilanden komen in het voorjaar drie soorten ganzen voor: de grauwe gans, de kolgans en de brandgans. De grauwe gans, deels standvogel en deels wintergast, is het grootst en veroorzaakt tachtig procent van alle schade. De kolgans en de brandgans zijn wintergasten, de eerste vertrekt in het vroege voorjaar, de laatste pas in mei. Nadeel van de brandgans is dat hij het gras zo kort graast en vaak zelfs met wortel en al uit de bodem trekt, waardoor niets van het gras overblijft.

Sinds half januari krijgen de ganzen in de Eempolder geen dag rust, behalve op zondag, vanwege de zondagsrust. „Op verzoek van omwonenden. Het zou beter zijn als we ook dan konden werken,

maar zo'n wens moet je respecteren.” De eerste resultaten lijken positief. „Voordat we begonnen hebben we de ganzen in het werkgebied geteld. We kwamen uit op 34.000. Zeg maar van Eemnes tot aan Bunschoten en van de A1 tot het Eemmeer. Met uitzondering van de terreinen van Natuurmonumenten, want die doen niet mee. Deze week hebben we opnieuw geteld, en toen kwamen we op 5.000. Dus ja, we hebben er een boel weg gekregen.” Of dat blijvend is, is de vraag. Want wat gebeurt er als je de ganzen een weekje niet zou verjagen? „Nou, dat kan ik je wel vertellen, dan zijn ze weer terug! Dat merken we al op maandagochtend. Op zondag hebben we niet gewerkt, daarna zitten er al weer meer ganzen. Ze blijven het proberen.”

Het doodschieten van dieren ligt steeds gevoeliger en ook de provincie Utrecht ziet het als laatste optie. Vandaar dat Utrecht wil weten of schade ook kan worden voorkomen door te verjagen. De proef kan twee kanten op werken, weten Broeke en Postma. Het kan aantonen dat het werkt en dat het voortgezet moet worden, en het kan ook een onderbouwing blijken voor de conclusie dat er niets anders op zit dan afschieten. In principe lijkt het verjagen te werken, vraag is alleen of deze methode in de praktijk lang vol te houden is. „We zijn hier elke dag met vier ploegen. In totaal een mannetje of vijf, zes”, vertelt ganzencoördinator Broeke. „Van half januari tot ergens in

Er hoeft maar één gans verschrikt op te vliegen en de rest van de groep volgt onmiddellijk.

„Als ze dat groene lichtje op zich zien, schrikken ze en zodra er een opschrikt vliegen ze allemaal

mei. ’s Ochtends hebben we eerst briefing, worden de dronepiloten en de vrijwilligers van de wildbeheerseenheid voorzien van een laser verdeeld over vier kwadranten: twee aan de Eemneser kant van de Eem, twee aan de Bunschoter kant. ’s Middags hebben we weer andere ploegen in het veld. De dronepiloten zijn vrijwilligers van Collectief Eemland en die andere vrijwilligers van wildbeheerseenheid de Eem. Die vinden het nu leuk om te doen, het is nieuw, een proef. Op dit moment blijft de inzet van de boeren in het vrijwilligersteam nog wat achterwege maar de verwachting is dat ook zij snel gaan aansluiten. Maar vinden we volgende jaren ook weer vrijwilligers? Dat is wel een serieuze vraag.”

Koppeltjes

Afschot gebeurt overigens nog wel. Grauwe ganzen mogen per 1 februari worden geschoten zodra ze koppeltjes vormen.

Vraag is ook waar de verjaagde ganzen heen gaan. Dat ze niet meer in Eemland zitten is leuk voor de boeren daar, maar zoeken ze allemaal hun heil in Flevolandse weilanden, hebben ze daar het probleem. En wat gebeurt als dan ook Flevoland een drone de lucht in stuurt, en andere omliggende regio's volgen. „Of de ganzen gaan eendgedrag vertonen: komen ze 's nachts grazen en zitten ze overdag te slapen.”

Het kan ook dat ze allemaal de wijk nemen naar de terreinen van Natuurmonumenten in de Eem-

Hans Postma (links) en Sandro Broeke in het veld.

polder. Daar worden ze namelijk niet verjaagd. Vraag is wel wat voor invloed het zou hebben op weidevogels als grutto en tureluur als de landerijen van Natuurmonumenten daar vol zouden zitten met ganzen.

Waar een gans zit, kan geen grutto zitten, om het simpel te stellen. „Dat is inderdaad een van

de dingen waar we erg benieuwd naar zijn. De invloed van het verjagen van ganzen op de weidevogels. Het zou een positief effect kunnen hebben: meer ruimte voor de grutto en zo. Dat gaan we zien.” Maar slaan grutto's niet ook op de vlucht als er zo'n ganzenverjaagdrone overvliegt? „Nee, zolang die niet te laag gaat. Blijft hij hoger

dan dertig meter kan het die weidevogels niets schelen, maar de ganzen vluchten wel. Je ziet het nu ook in dit weiland waar we de drone net overheen ging. Alle ganzen zijn verdwenen, maar de rest zit er nog. Die zilverreiger daar, de meeuwen, de kieviten, de hazen. Die schrikken er om een of andere reden niet van.”

FOTO'S CASPAR HUIRDEMAN

„Wat er gebeurt als je de ganzen een weekje niet zou verjagen? Nou, dat kan ik je wel vertellen, dan zijn ze weer terug!”

De drone stijgt op vanuit de berm.